

Investeringsplanen for Industri og tjenestenæringer

Investeringsplanen redegjør for prioriteringene som ligger til grunn for porteføljestyrets planlagte investeringer i den kommende treårsperioden. Investeringsplanen operasjonaliserer prioriteringene i konkrete tiltak og utlysninger med tallfestede utlysningsbeløp. Planen oppdateres hvert år.

INNHold

PUBLISERT 18. APR. 2023 | OPPDATERT 31. MARS 2025

Innledning

Investeringsmålene er forankret i [Forskningsrådets strategi 2020-2024](#) og

Industri og tjenestenæringer sin porteføljepplan, hvor porteføljestyret er gitt et pådriveransvar for at Forskningsrådets portefølje totalt sett speiler målbildene i strategien som berører:

- **Bærekraftig omstilling av næringslivet** – Forskningsrådets åpne næringsrettede innsats innenfor områder uten egne strategiske satsinger
- **Kommersialisering fra forskning** – Forskningsrådets innsats for økt nyskaping og kommersialisering fra forskning i forskningsinstitusjonene
- **Regional næringsutvikling** – Forskningsrådets regionale innsats

Budsjettet til porteføljestyret for industri og tjenestenæringer 2023 antas å utgjøre ca. 1000 mill. kroner fordelt på følgende budsjettformål, volum og finansierende departement:

- Brukerstyrt innovasjonsarena for bedrifter (BIA), ca. 483 mill. kroner, NFD
- EUROSTARS, ca. 48 mill. kroner, NFD
- Kommersialisering fra forskningsinstitusjonene (FORNY), ca. 185 mill. kroner, NFD og KD
- Regional næringsutvikling (FORREGION), ca. 3 mill. kroner, KMD, NFD, KD og LMD
- Grønn plattform, 277,5 mill. kroner, NFD
- M-ERA-NET, 5 mill. kroner, NFD

Eventuelle omdisponeringer eller bruk av overføringer er ikke tatt inn i tallmaterialet på dette tidspunktet.

Porteføljestyrets budsjett utgjør kun en del av totalinnsatsen innenfor porteføljområdet. Analyser og måling av Forskningsrådets helhetlige investeringer og samarbeid og arbeidsdeling mellom porteføljestyre, blir avgjørende, for å sikre helheten i strategien.

Det er definert fire samfunns mål for porteføljen:

- I. Fornylse av etablert næringsliv og etablering av nytt næringsliv i hele landet
- II. Etablering av nye grønne verdikjeder – utvidelse av eksisterende verdikjeder
- III. Et bærekraftig norsk næringsliv og grønn innovasjon
- IV. Et kunnskapsbasert og produktivt samfunn

Porteføljepplanen har definert 11 brukermål som beskriver ønsket tilstand eller adferd blant brukerne eller aktørene i forsknings- og innovasjonssystemet:

1. Bedrifter i hele landet investerer i forskning og tar i bruk ny relevant forskning
2. Bedrifter i hele landet bruker bærekraft og det grønne skifte til å styrke sin nasjonale og internasjonale konkurransekraft
3. Bedrifter i hele landet bruker forskning som grunnlag for å etablere nye forretningsområder og bevege seg oppover i verdikjedene
4. Bedrifter i hele landet deltar i verdikjedesamarbeid om forskning og innovasjon med kunder, leverandører og forskningsinstitusjoner, for å styrke både sin egen og verdikjedens totale konkurransekraft
5. Universiteter og høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak investerer og bygger kvalitet og kapasitet innenfor felt som er viktige for nasjonalt og regionalt næringsliv
6. Universiteter og høyskoler tilrettelegger for student- og stipendiatentreprenørskap
7. Forskningsinstitusjoner, næringsliv og offentlig sektor samarbeider om grønn, digital omstilling og nye eksportnæringer
8. Forskningsinstitusjoner kommersialiserer grensesprengende forskningsresultater
9. Private kapitalaktører investerer i forskning- og kunnskapsbaserte bedrifter
10. Offentlig sektor øker bruken av innovative offentlige anskaffelser for å skape et større hjemmemarked for nye bedrifter og næringer
11. Offentlig aktører søker tettere samarbeid med kunnskapsintensive bedrifter for å utvikle bedre tjenestetilbud og mer innovative brukeropplevelser

Prioriteringer

Porteføljestyret legger strategien og totalinnsatsen i Forskningsrådet til grunn for prioriteringer i sitt arbeid, da summen av innsatsen i alle porteføljestyre og i Styret utgjør totalinnsatsen for omstilling av næringslivet, nyskaping fra institusjonene og regional næringsutvikling.

Porteføljestyrets egen investeringer (investeringsporteføljen) omfatter alle fag- og temaområder og en stor bredde av næringsområder og utfordringer. For omstillingsinnsatsen er målgruppen næringslivet og deres FoU-partnere, og med tyngdepunkt innenfor vareproduserende industri, prosessindustri, helse- og IKT-næringene, bygg og anlegg og tjenestenæringer som reiseliv, varehandel, kultur og finans. Aktivitet innenfor energi og ressursbaserte næringer finansieres i hovedsak av andre porteføljer, bortsett for Grønn-plattform som omfatter hele bredden. Innsatsen for nyskaping fra forskningsinstitusjonene og for regional næringsutvikling treffer hele bredden av temaer, utfordringer og næringer.

Gjennom merkesystemet kan porteføljestyret følge den totale innsatsen, i ulike faser og gjennom type tiltak, som for eksempel sentre, infrastruktur, grunnbevilgning til instituttene, samt tematiske og åpne arenaer. SkatteFUNN samt relevante prosjekter i Horisont2020 og Horisont Europa inngår også i analysegrunnlaget for porteføljen.

Porteføljestyring gjøres gjennom relevansvurdering av søknader og porteføljevurdering av støtteverdige prosjekter, hvor følgende blir prioritert, for å sikre en balansert portefølje og god måloppnåelse:

- Investeringsporteføljen skal være differensiert iht. næringer/områder
- Nye investeringer skal prioritere prosjekter rettet mot grønn omstilling og bærekraft

- Nye investeringer skal prioritere prosjekter med stort direkte eller indirekte eksportpotensial
- Nye investeringer skal prioritere prosjekter med verdikjedesamarbeid og verdikjedesatsinger fra forskning til produkter og tjenester i nasjonale og internasjonale markeder
- Ca. 40 prosent av nye investeringer til innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN) skal gå til å fremme nytt næringsliv gjennom å støtte nye aktører og nye konstellasjoner
- Ca. 10 prosent av nye investeringer til IPN skal gå til å fremme radikale innovasjoner
- Investeringsporteføljen skal reflektere at hele landet tas i bruk
- Investeringsporteføljen skal søke en god kjønnsbalanse

Tiltaksplan

Tiltakene omfatter støtte til anvendt forskning, eksperimentell utvikling, verifisering, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. De ulike tiltakene er rettet mot ulike søkergrupper. Alle prosjekter (bortsett fra nyskappingsprosjekter fra forskningsorganisasjonene) er samarbeidsprosjekter som skal omfatte kunnskapsspredning.

Tiltakene må ses i sammenheng med innsatsen fra de andre porteføljestyrene i tillegg til norske aktørers deltagelse i Horisont Europa, regionale satsinger og SkatteFUNN.

Tiltak for å nå brukermålene:

1. Bedrifter i hele landet investerer i forskning og tar i bruk ny relevant forskning
2. Bedrifter i hele landet bruker bærekraft og det grønne skifte til å styrke sin nasjonale og internasjonale konkurransekraft

- Delta i felles utlysning av innovasjonsprosjekt i næringslivet, til bredden av industri- og tjenesteområder iht. prioriteringer og føringer beskrevet i kapittel 2 – prioriteringer
- Delta i utlysninger i Eurostars rettet mot små og mellomstore bedrifter (SMB) som ønsker å delta i internasjonalt samarbeid samt andre partnerskap i Horisont Europa for å styrke norsk næringslivs internasjonale konkurransekraft.
- Andre tiltak under disse brukermålene i porteføljeplanen håndteres i porteføljeanalyse og strategidiskusjoner i porteføljestyret, inkludert hvordan porteføljen skal fremme radikal innovasjon

Tiltak for å nå brukermålene:

3. Bedrifter i hele landet bruker forskning som grunnlag for å etablere nye forretningsområder og bevege seg oppover i verdikjedene
4. Bedrifter i hele landet deltar i verdikjedesamarbeid om forskning og innovasjon med kunder, leverandører og forskningsinstitusjoner, for å styrke både sin egen og verdikjedens totale konkurransekraft

- Delta i felles utlysning av innovasjonsprosjekt i næringslivet, til bredden av industri- og tjenesteområder iht. prioriteringer og føringer beskrevet i kapittel 2 – prioriteringer
- Utlysning av kapasitetsløft, planlagt i 2026 (utsatt fra 2023)
- Utlise Grønn plattform runde 3 i 2023
- Videreutvikle verdikjedesamarbeid i virkemiddelapparatet, for eksempel gjennom Grønn Plattform
- Øvrige tiltak under disse brukermålene i porteføljeplanen håndteres i porteføljeanalyse og strategidiskusjoner i porteføljestyret, herunder dialog med andre porteføljer om verdikjedesatsinger for grønn digital omstilling samt samarbeid med regionale aktører, SkatteFUNN om mobilisering og kvalifisering

Tiltak for å nå brukermålene:

5. Universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter bygger kvalitet og kapasitet innenfor felt som er viktige for nasjonalt og regionalt næringsliv
6. Universiteter og høyskoler tilrettelegger for student- og stipendientreprenørskap.
7. Forskningsinstitusjoner, næringsliv og offentlig sektor samarbeider for grønn, digital omstilling og nye eksportnæringer

- Øvrige tiltak under disse brukermålene i porteføljeplanen håndteres i porteføljeanalyse og strategidiskusjoner i porteføljestyret, herunder samarbeide om finansiere av relevante sentre når slike utlysninger er aktuelle

Tiltak for å nå brukermålene:

8. Forskningsinstitusjoner Kommersialiseringsprosjektersialiserer grensesprengende forskningsresultater
9. Private kapitalaktører investerer i forskning- og kunnskapsbaserte bedrifter

- delta i felles utlysning av kommersialiseringsprosjekter som bidrar til teknologisk risikoredusering og at lovende talenter, resultater og forskere kobles med nærings- og kapitalaktører
- systematisk analysere og ta for seg den markedssvikt som eksisterer på veien fra forskning via oppstart, utvikling, realisering av kommersialiseringsprosjekter, og skalering til hjørnestensbedrift
- styrke og videreutvikle virkemidlene for kommersialiseringsprosjeter i tett samarbeid med andre virkemiddelaktører og ulike kapitalaktører

Tiltak for å nå brukermålene:

10. Offentlig sektor øker bruken av innovative offentlige anskaffelser for å skape et større hjemmemarked for nye bedrifter og næringer
11. Offentlig aktører søker tettere samarbeid med kunnskapsintensive bedrifter for å utvikle bedre tjenestetilbud og mer innovative brukeropplevelser

- lyse ut Grønn plattform runde 3 i 2023
- utvikle samarbeidet i virkemiddelapparatet, for eksempel gjennom Grønn plattform når det gjelder verdikjeder med privat-offentlig samspill
- andre tiltak under disse brukermålene i porteføljeplanen blir tatt hånd om i porteføljeanalysen og i strategidiskusjoner i porteføljestyret, som for eksempel prioritering av tiltak rettet mot innovative offentlige anskaffelser og involvering av offentlige partnere i prosjektkonsortier

Tabell 1: Tiltaksplan - oppsummering av tiltakene beskrevet over. Alle beløp knyttet BIA, FORNY (dvs. innovasjonsprosjekt i næringslivet og Kommersialiseringsprosjekt) og internasjonale tiltak er prelimnære

Tiltak (utlysning)	Brukermål	Aktuelle søknadstyper	Planlagt utlysning 2023 mill. kr.
Tiltak Bærekraftig omstilling			
Åpen arena	1,2,3,4,5,7	Innovasjonsprosjekt i næringslivet	483
Kompetanseprosjekt, vareproduksjon	1,2,3,4,5,7	Kompetanse- og samarbeidsprosjekt	

Måltrettet satsing, eventuelt kompetanseprosjekt	1,2,3,4,5,7	Koordinerings- og støtteaktivitet, Kompetanse- og samarbeidsprosjekt, Innovasjonsprosjekt i næringslivet	
Kompetansetiltak for bedriftene	1,2,3,4,5,7	tilbys, men lyses ikke ut	
Tiltak Kommersialiseringsprosjektersialisering fra forskning			
Kvalifiseringsprosjekter	8,9	Kommersialiseringsprosjekt	35
Verifiseringsprosjekter	8,9	Kommersialiseringsprosjekt	100
Mulig støtte til ny TTO-funksjon	8,9	Kommersialiseringsprosjekt	50
Tiltak regional utvikling (FORREGION)			
Kapasitetsløft	1,2,3,4,5,7	Kompetanse- og samarbeidsprosjekt	0
Analyseprosjekter	1,4,5	Annet	3
Grønn plattform			
Runde 3	1,2,3,4,5,7,11	Annet	277,5
Internasjonalt samarbeid			
Eurostars	1,2,3,4,5,7		48
M-ERA-NET	1,2,3,4,5,7		5
SUM			1001,5

Utløsningsplan

Tabell 2: Utløsningsplan som viser hvilke utløsnings, prioritering og beløp man skal delta i med egne midler

Søknadstype	Prioritering 2023 (stikkord)	Planlagt utløsning 2023 mill. kr.
Kompetanse og samarbeidsprosjekter	Regionale kapasitetsløft	
Kompetanse-, innovasjonsprosjekter, eller annet		
Kommersialiserings-prosjekter	Kvalifisering, verifisering, lokale midler	185
Innovasjonsprosjekter	Industri og tjenestenæringer	483
I næringslivet		
Internasjonalt samarbeid	Eurostars,	48
	M-ERA-NET, partnerskap	5
Annet	Grønn plattform	277,5
	Kompetansetiltak	
	Analyse	3
SUM		1001,5

← Forrige side

Neste side →

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.